

Achtergrond

Vijftig jaar Partido

Van Partido Movementu Antia Nobo naar Partido Movementu Alsa Nashon

Zaterdag 6 februari 2021 was het 50 jaar geleden dat de Partido Movementu Antia Nobo (MAN) werd opgericht, in 1971. De partij had destijds de gele kleur, maar bij de verkiezingen in 1979 is dat veranderd in het huidige blauw.

DOOR SOLANGE HENDRIKSE

De oprichters waren: Dominico 'Don' Martina, Joy Alberto, Roy Markes, Donny Martha, Dè Constanca en de inmiddels overleden Silvio Plantijn, Marco de Castro, Wendel Davis, Ulrico Schotborgh en Nico Martis; jonge intellectuelen, die een rechtvaardige, op gelijke rechten gebaseerde samenleving voor ogen hadden.

Don Martina werd de politiek leider en nu, anno 2021 is zijn zoon, Steven Martina, de politiek leider en lijsttrekker van de MAN bij de komende verkiezingen.

Het idee van een politieke partij ontstond onder andere bij Don Martina (Dominico Felipe Martina, geboren op Curaçao 1 mei 1935, nadat hij confronterende situaties had meegemaakt in zijn jeugd- en studiejaren.

Zo begon hij zijn schoolcarrière op een 'skol di pornada' op Bándabou, die kwalitatief minder was dan de 'skol di plaka'. Maar vanwege zijn uitmuntende studieresultaten werd hij in de gelegenheid gesteld om de ambachtsschool in Otrobanda te volgen. Hij verliet Curaçao als eerste uit het gezin om een hogere opleiding in Nederland te gaan volgen. Zodoende kwam hij in 1954 voor stage bij

de Shell op Curaçao. Hier werd het hem pijnlijk duidelijk dat er onderscheid werd gemaakt tussen zwarte en witte mensen. Hij liep er stage met nog een stagiaire, afkomstig uit Aruba, met dezelfde opleiding. Martina merkte echter dat hij vanwege zijn huidskleur minder privileges genoot en een minder leuke stageplek had. Deze ervaring heeft er bij hem hard ingehakt, omdat hij zich sterk gediscrimineerd voelde.

Toen hij na het afronden van zijn studie, eind 1957, terugkwam naar Curaçao met een hts-diploma werktuigbouwkunde op zak, was Shell voor hem dus niet de aangewezen plaats om er te willen werken. Ook bij de overheid lukte het hem niet om een baan te krijgen. Het werd toen lesgeven op de Technische School.

Toen zich de mogelijkheid voordeed om te gaan studeren bij UWI (University of West Indies) in Trinidad, maakte hij daarvan gebruik. Na 3 jaar UWI deed hij zijn masters aan de Columbia University in New York. In januari van dit jaar heeft UWI hem geëerd met de toekenning van het eredoctoraat, Honorary Doctor in Laws.

Toen hij eind 1968 terugkwam naar Curaçao, wilde hij zich, gevoerd door de politieke denkbeelden, die hij tijdens zijn

De MAN bij elkaar in Höfi Jonchi. Vlnr. Silvio Plantijn, Roy Markes, Nico Martis, Joy Alberto, Don Martina, Marco de Castro, Wendel Davis, Donny Martha, Dè Constanca, Ulrico Schotborgh (niet aanwezig Jules Eisdén, Harold Martis en Jaime Francisca)

studie aan de UWI en de Columbia University had opgedaan, politiek gaan profileren. Denkers en activisten die hem hebben beïnvloed, waren onder meer Marten Luther King, Malcolm X, de beweging Black is Beautiful, Eric Williams en Norman Manley. Ook het dekoloniatiedebat, dat binnen de studentengelederen van UWI werd gevoerd, heeft hem geïnspireerd. Zijn motivatie om de politiek in te gaan, kwam voort uit zijn diepe wens om bij te dragen aan de verheffing van de systematische achterstelling van de zwarte en gekleurde bevolking in de buitendistricten van Curaçao en de arbeidersklasse in het algemeen.

Een groep jonge intellectuelen organiseerde zich en nam het politieke initiatief, te strijden voor meer sociale rechtvaardigheid. De toen bestaande politieke partijen waren Partido Nashonal di Pueblo (PNP), Partido Democraat (DP) en Frente Obrero Liberashon 30 di mei (FOL). Met de oprichting van de MAN op 6 februari 1971, beoogde de partij een tegengesteld te zijn tegen het toen gangbare patronagesysteem. Dat systeem bevoordeelde leden en getrouwen van de gevestigde regerende politieke partijen, door het verlenen van gunsten en diensten, waar men geen recht op had. Het vigerende systeem miskende het recht van burgers om in aanmerking te komen voor landsvoorzieningen, volgens bestaande wet- en regelgeving. MAN wilde met dat onrechtvaardige systeem breken en bouwen aan een samenleving zonder patronage en meer rechtvaardigheid. Patronage en de diepe sociale ongelijkheid waren immers de maatschappelijke kankergezwellen, die mede geleid heb-

ben tot de onlusten van 30 mei 1969.

MAN stond een maatschappij voor, die is gestoeld op sociaal-democratische principes. De leidende waarden voor het denken en handelen van de partij zijn sociale rechtvaardigheid, menselijke waardigheid, vrijheid en solidariteit, die zijn verankerd in het politiek manifest van de MAN.

Na de oprichting van de MAN in 1971 haalde de partij bij de eerste Eilandsraadsverkiezingen één zetel binnen. Het waren met name de jongeren, die zich toen achter de partij schaalden. Bij de volgende Statenverkiezing in 1973 behaalde de partij echter geen zetel. Door dat verlies stond de MAN voor de keuze of ze alleen als MAN door zouden gaan, of samengaan met Frente. De keuze was gemaakt en zo kwam het dat Don Martina en een aantal andere MAN-kandidaten op de lijst van de FOL, voor de Eilandsraadverkiezing van 1973 een plaats kregen.

Alhoewel Martina niet in de top-drie van de FOL-lijst stond, kreeg hij genoeg voorkeursstemmen, waarmee hij een zetel wist te bemachtigen in de Staten.

Van 1975 tot 1977 was hij binnen het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao gedeputeerde van Financiën, Algemene zaken en Economische Zaken. Er werd in die periode goed werk verricht en hij had een grote aanhang. Hierbij speelde onder andere het beleid dat hij voorstond bij de dienst Landbouw Veeteelt en Visserij, dat destijds onder Economische Zaken viel, een niet onbelangrijke rol. Op deze post had hij veelvuldig contact met tuinders, landbouwers en met de arbeiders,

die zich achter Martina hadden geschaard.

Bij de Eilandsraadverkiezing van 1979 werden door de Frente (FOL), aan de MAN-kandidaten, plaatsen op de verkiezingslijst aangeboden, die de inspanning en het succes van de MAN-kandidaten niet waardeerden. Zo kreeg Martina de vijfde plaats op de lijst van de Frente aangeboden en de twee andere kandidaten een nog lagere plek. Bij de MAN-gelederen viel dit niet in goede aarde. Als gedeputeerde had Martina immers een krachtig beleid gevoerd, waardoor in de MAN-gelederen de overtuiging heerste, dat Martina nogmaals zijn inspanning voor het volk met voorkeursstemmen zou weten te verzilveren. Er ontstond een beweging achter Martina, die de slapende partij MAN nieuw leven wilde inblazen. Klinkende namen in die periode waren Willie en Nan Franco, Lucille Wout en Mayra Coffie.

Van de ene op de andere dag, vlak vóór het inleveren van de lijsten, werd besloten dat MAN aan de verkiezingen zou meedoen. De gele kleur, die de partij voorheen had, was toen al weggegeven en dat is dus de reden geweest, dat de kleur van de MAN toen blauw werd. Bij die Eilandsraadverkiezing behaalde de partij zes zetels. Kort daarna moest de hernieuwde partij MAN zich opmaken voor de Statenverkiezing, die op 5 juli 1979 plaatsvond. Ook deze verkiezing was een groot succes. Dat was een absoluut hoogtepunt voor een partij, die op korte termijn aan de verkiezingen meedeed en meteen al een recordaantal van 25.849 persoonlijke stemmen voor Martina binnenhaalde. Dat aantal persoonlijk stemmen is nog niet geëvenaard en geldt nog

Don Martina en Lucille Wout van de MAN.